

Петровська Тетяна Василівна

кандидат педагогічних наук,

директор

Центру допрофесійної підготовки та обдарованої учнівської молоді

Навчально-наукового інститут розвитку освіти,

Національний авіаційний університет,

м. Київ, Україна

center.dp_nau@ukr.net

ПРОФОРІЄНТАЦІЙНА РОБОТА З УЧНІВСЬКОЮ МОЛОДДЮ ЦЕНТРУ ДОПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ТА ОБДАРОВАНОЇ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ ННІРО НАУ У ВОЄННИЙ ЧАС

***Анотація.** У статті висвітлено актуальну проблему профорієнтаційної роботи з учнівською молоддю у воєнний час. Розкрито важливість профорієнтаційного орієнтування майбутніх абітурієнтів.*

***Ключові слова:** профорієнтаційна діяльність, інноваційні профорієнтаційні заходи, професійна інформація, професійний вибір.*

***Annotation.** The article highlights the actual issue of career guidance work with school youth during wartime. The importance of career orientation for future applicants is revealed.*

***Key words:** career guidance activity, innovative career guidance events, professional information, professional choice.*

Актуальність теми статті. В усі часи освіта і профорієнтаційна робота для майбутніх абітурієнтів залишаються важливими. Профорієнтаційна робота проходить складний шлях. У воєнний час, який переживає Україна, учні старших класів, навчаючись у закладах загальної середньої освіти, визначаються для подальшого навчання та головного вибору закладу вищої

освіти, майбутньої спеціальності і свідомого вибору професії. Тому – професійна орієнтація молоді у процесі набуття освіти – одне із головних завдань освітян і науковців, щоб допомогти обрати майбутнім абітурієнтам професію за покликанням та свого місця в житті.

Тому Центр допрофесійної підготовки та обдарованої учнівської молоді в структурі Навчально-наукового інституту розвитку освіти Національного авіаційного університету постійно проводить високоякісну профорієнтаційну роботу, щоб досягти бажаних результатів – свідомого професійного самовизначення та професійного вибору молоді.

Профорієнтаційна робота, яку проводить Центр допрофесійної підготовки та обдарованої учнівської молоді (ЦДПОУМ) Навчально-наукового інституту розвитку освіти (ННІРО) Національного авіаційного університету (НАУ) з навчальними закладами освіти, здійснюється з урахуванням передового педагогічного досвіду. Профорієнтаційна діяльність стимулює і заохочує, сприяє розвитку і підтримці майбутніх абітурієнтів, адже розвиток передбачає поетапне зростання особистості.

Профорієнтаційні заходи, які проводять науково-педагогічні працівники ННІРО, допомагають учням і студентам на різних ступенях освіти отримати нові знання, професійну інформацію та створюють умови для виховання свідомого громадянина України.

Планування заходів відбувається за ініціативи працівників ННІРО, об'єднанням зусиль факультетів НАУ та закладів загальної середньої освіти. Профорієнтаційні заходи допомагають юнакам та дівчатам визначитися щодо подальшого навчання та професійної діяльності. Зустрічі з дітьми і молоддю проводять компетентні викладачі, досвідчені науковці, спеціалісти з різних галузей знань.

Разом із визначенням профорієнтаційної діяльності відбувається громадянське самоусвідомлення. Заходи відбуваються на базі НАУ та навчальних закладів освіти в режимі офлайн та систематично проводяться дистанційно. Для подальшого навчання молоді, для їхньої майбутньої

ефективної та якісної освіти залишається важливою орієнтація абітурієнтів на професії і спеціальності, які користуються попитом на ринку праці.

Мета статті – розкрити особливості профорієнтаційних заходів в закладі вищої освіти для майбутніх абітурієнтів у воєнний час, щоб допомогти молоді з вибором професії.

Результати дослідження. Науковцями досліджено напрямки профорієнтаційної діяльності: Т. Кочубей [1], Л. Ребуха [2], Н. Тілікіна [3], І. Трубавіна [4], А. Шевченко [5] та інші.

Профорієнтаційні заходи відіграють вагомую роль у житті молоді, тому залишаються особливо актуальними.

Заклади вищої освіти, щоб розвинути в дітей і молоді профорієнтаційні інтереси, тісно співпрацюють із закладами загальної середньої освіти, професійно-технічної освіти та позашкільної освіти,

Довідавшись про напрямки роботи і переваги університету, майбутніх абітурієнтів все більше зацікавлює навчання на факультетах, можливість опанувати сучасними конкурентоспроможними спеціальностями.

Організатори інформаційно-профорієнтаційних заходів створюють необхідні умови для активізації професійної орієнтації та професійного самовизначення учнівської молоді. Від свідомого вибору закладу вищої освіти, пошуку і правильно обраної професії залежить успішне майбутнє учнів і студентів у дорослому житті.

У період воєнного часу, враховуючи зміни, які відбуваються в державі. вдосконалюються напрямки роботи з профорієнтації, використовується передовий досвід і створюються нові підходи.

Професійне самовизначення – це довготривалий процес, який охоплює значний період життя юних особистостей. Тому традиційні та нові змістовні інформаційно-профорієнтаційні заходи, які супроводжуються ґрунтовними презентаціями, індивідуальне консультування у дистанційному форматі та під час профорієнтаційних зустрічей необхідні, адже усвідомлений професійний вибір – це дуже важливий крок для молодої людини.

Науково-педагогічні працівники університету проводять заходи в доступній формі, використовуючи новітні технології. У період воєнного стану в Україні більшість профорієнтаційних заходів для учнів закладів загальної середньої, професійно-технічної, позашкільної освіти, студентів закладів вищої освіти проходить в режимі онлайн.

Випускники закладів загальної середньої освіти бажають навчатися в Україні. Зростає відповідальність сучасної молоді за своє майбутнє в рідній державі та підвищується інтерес майбутніх вступників до Національного авіаційного університету.

ННІРО підтримує обдарованих дітей і створює умови для написання науково-дослідницьких робіт та участі в різних етапах Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів – членів МАН України. Участь в інтелектуальних конкурсах для учнів старших класів є важливою сходинкою у велику науку. Консультативна допомога та проведення освітніх, наукових і профорієнтаційних заходів розкриває свідоме ставлення до науки в юному віці і потребу в навчанні. Розширення мереж закладів, відповідно до угод про співпрацю з ними, допомагає задіяти більшу кількість учасників.

Співпраця закладів загальної середньої освіти із закладами позашкільної освіти та закладами вищої освіти – це вимога сьогодення. У воєнний час важливо враховувати потреби країни задля її відновлення і розвитку.

Молодій людині складно зробити вибір щодо професій. Аудиторія, з якою працюють науково-педагогічні працівники, які здійснюють профорієнтацію, – це учні закладів загальної середньої, професійно-технічної, позашкільної освіти, студенти закладів вищої освіти, які стоять перед вибором майбутньої професії.

Форми підготовки до профорієнтаційних заходів в умовах воєнного стану є оновленими. Основні масові профорієнтаційні заходи з урахуванням вікових особливостей учасників і значним обсягом різноманітної інформації зі спрямованістю на досягнення майбутнього професійного успіху, які проводить та організовує ЦДПОУМ: «День відкритих дверей», «День

професій в НАУ», «День науки», «Профорієнтаційні зустрічі», круглі столи, панельні дискусії, вебінари, флешмоби, творчі конкурси. Всі вони відбуваються з метою формування мотивації щодо подальшого навчання та залучення майбутніх абітурієнтів до вступу в НАУ.

Від системи профорієнтаційної діяльності та агітаційно-роз'яснювальної роботи залежить майбутнє абітурієнта. Для сприяння визначенню особистої позиції майбутніх абітурієнтів щодо аналізу власного професійного спрямування та життєвої перспективи, профорієнтаційні заходи та цикли лекцій науковців НАУ знаходяться у вільному доступі на ЮТУБ-каналі ННІРО за посиланням:

https://www.youtube.com/channel/UCtRGbbZ_v3g1ppUMgD3kLkA

Інформація про проведення профорієнтаційних заходів постійно висвітлюється на сайті ННІРО НАУ: <http://iro.nau.edu.ua/>.

Професійна орієнтація з підлітками виконує різні функції, але на першому місці завжди стоять інтереси майбутніх абітурієнтів.

Вибір професії і професійне самовизначення тісно переплітаються.

Завжди найкраща мотивація для старшокласників – перебування в університеті, відвідування факультетів, зустріч із науковцями та студентами, які навчаються в університеті, спрямованість на успіх. Тому дітей і молодь систематично запрошують на екскурсії на факультети та в навчальний ангар; відвідати Музей історії авіації. З метою підвищення рівня знань запрошують на Підготовчі курси для громадян України, які організує та проводить ННІРО НАУ. У ході всіх профорієнтаційних заходів здійснюється розповсюдження рекламно-агітаційної літератури, яка щорічно оновлюється.

Проекти і заходи, які ініціює ЦДПОУМ, активно запроваджуються в рамках співпраці для свідомого професійного самовизначення молоді. Така діяльність вимагає партнерства шкіл, ліцеїв, гімназій, коледжів, закладів позашкільної освіти і університету; тісної співпраці науковців, викладачів, учителів для проведення різних форм роботи для професійного розвитку майбутніх абітурієнтів.

Висновки. Профорієнтаційна діяльність Центру допрофесійної підготовки та обдарованої учнівської молоді заради майбутнього у воєнний час – це невід’ємна складова функціонування Навчально-наукового інституту розвитку освіти, постійна робота кожного члена колективу спільно зі всіма структурами університету для забезпечення повноцінного прийому учнів закладів загальної середньої освіти, училищ, студентів коледжів на навчання до Національного авіаційного університету.

Профорієнтаційні заходи, які проходять у складний час, стосуються багатьох людей. Учасники заходів мають можливість поповнювати знання та розвивати професійно важливі якості майбутнього фахівця, зіставляти власні можливості з вимогами майбутньої професії, щоб знайти своє місце в житті.

У профорієнтаційних заходах беруть участь фахові та досвідчені викладачі. ЦДПОУМ тісно співпрацює із закладами загальної середньої освіти, інститутами, факультетами, кафедрами, коледжами і ліцеєм НАУ, щоб надавати професійні орієнтири молоді, активізувати і мотивувати майбутніх абітурієнтів для подальшого успішного навчання в закладі вищої освіти та самостійного вибору своєї майбутньої професії.

Список використаних джерел

1. Кочубей Т., Міщенко М. Сучасні підходи до проблеми профорієнтаційної роботи. *Психологія особистості*. 2021. Вип. № 26. С. 85 - 88. URL: <http://habitus.od.ua/journals/2021/26-2021/17.pdf> (дата звернення: 29.05.2024).

2. Ребуха Л., Шквар О., Казакова Н., Поліщук О. Сутнісні особливості впровадження програми профорієнтаційної роботи в школі. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2023. № 1 (125). С. 323 – 333. URL: <https://pedscience.sspu.edu.ua/wpcontent/uploads/2023/10/%D1%80%D0%B5%D0%B1%D1%83%D1%85%D0%B0.pdf> (дата звернення: 29.05.2024).

3. Тілікіна Н. Професійна орієнтація сучасної української молоді: соціологічний вимір. *Профорієнтація*. 2022. № 1. С. 39 – 55. URL: https://dismp.gov.ua/wp-content/uploads/Simejna_molodizhna_politika_-1-39-55.pdf (дата звернення: 29.05.2024).

4. Трубавіна І., Недря К. Підготовка до профорієнтації учнів закладів загальної середньої освіти майбутнього вчителя у воєнний час. *Педагогічні науки, теорія, історія, інноваційні технології*. 2022. № 6. С. 115 – 124. URL: <https://pedscience.sspu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/09/%D1%82%D1%80%D1%83%D0%B1%D0%B0%D0%B2%D1%96%D0%BD%D0%B0-1.pdf> (дата звернення: 29.05.2024).

5. Шевченко А.М. Професійне самовизначення старшокласників як чинник особистісного зростання: дис... канд. псих. наук : 19.00.07. / Інститут педагогіки освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна. Київ, 2021. 258 с. URL: http://ipood.com.ua/data/avtoreferaty_i_dysertatsii/2021/SHEVENKO_diser_pas.pdf (дата звернення: 29.05.2024).